

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2008/09:4

Stenografiska
uppteckningar
2008/09:4

Fredagen den 10 oktober

2 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Utrikesminister Carl Bildt

Statsrådet Cecilia Malmström

Återrapport från ministerrådsmöte den 15 och 16 september 2008

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 13 oktober 2008

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Det gäller nu allmänna frågor och yttre förbindelser inför toppmötet nästa vecka, och vi har som vanligt statsministersamråd omedelbart inför detta. Det är förberedelserna i dag, och allt är normalt sett inte klart innan.

Jag kan nämna för nämndens ledamöter – statsrådet Malmström kanske berättar mer om det strax – att med anledning av det ekonomiska läget är det stor sannolikhet att finansministrarna också träffas under toppmötet. Om det är i extra Ekofininform eller på toppmötet får vi se eller höra av statsrådet Malmström – det var inte klart tidigt i morse, såvitt jag vet, men den finansiella biten lär ingå mer än tidigare planerat, av uppenbara skäl.

Vi ska först gå in på återrapporten från allmänna rådet den 15 och 16 september.

Anf. 2 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! På s. 3 står det att en medlemsstat efterfrågade mer information rörande reflexionsgruppen. Det står ingenting om det på agendan i dag. Kan statsrådet säga någonting om vad den diskussionen handlade om?

Anf. 3 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru ordförande! Jag hade tänkt komma till det, men jag kan ta det nu.

Vi har fortfarande väldigt lite information om den här reflexionsgruppen, och jag tycker att det är mycket olyckligt. Så sent som för en kvart sedan ringde Ingrid Hjelt af Trolle för att höra om det hade kommit någonting. Vi har tryckt på tillsammans med fler medlemsländer för att försöka få information om detta. Felipe González håller sina kort väldigt nära bröstet, och det franska ordförandeskapet uppger att inte ens de vet exakt vad han kommer att föreslå.

Vi har alltså ingen information om den gruppen. Jag beklagar det och tycker själv att det är mycket olyckligt. Skulle jag få information är jag naturligtvis beredd, antingen på tisdag eller i ett senare skede, att meddela EU-nämnden detta. Vi kanske kan återkomma till diskussionen.

Det var en förfrågan: Vet vi någonting? Ordförandeskapet sade: Nej, vi vet ännu ingenting.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

I övrigt är rapporten utsänd, och den är hemlig. Då kan vi lägga den till handlingarna.

Vi går in på information och samråd inför det kommande rådsmötet.

A-punktslistan brukar vi ta sist.

Sedan har vi punkten Resolutioner, synpunkter och beslut antagna av Europaparlamentet m.m., och om den brukar vi aldrig säga någonting. Vill statsrådet säga något? Nej. Vi tackar för informationen i frågan.

Vi går då in på Förberedelser inför Europeiska rådet nästa vecka, till vilket ett preliminärt underlag är utsänt.

Anf. 5 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru ordförande! Precis som ordföranden sade tyder väldigt mycket på att även finansministrarna kommer att medverka nästa vecka med anledning av situationen.

Det här är ett toppmöte. Ni har fått slutsatser, som är utskickade på både franska och engelska, tror jag. Vi har i alla fall fått den på båda språken. Det finns flera rubriker, och det är de rubriker som vi talade om senast vi sågs, även om de nu äntligen har fått ett innehåll. Den ekonomiska och finansiella diskussionen kommer naturligtvis att ta väldigt mycket tid i anspråk, av uppenbara skäl. Det kommer också att bli en diskussion om Lissabonfördraget, energi, klimatförändringar, energiförsörjningstrygghet, den europeiska pakten för asyl och migration och uppföljning av det extrainsatta Europeiska rådet den 1 september.

Mot bakgrund av den diskussion som förs och situationen på de finansiella marknaderna kommer det här att dominera, som sagt. Europeiska rådet kommer att uttrycka EU:s beslutsamhet att upprätthålla funktionen av de europeiska finansiella systemen och försöka ha ett gemensamt förhållningssätt.

På finansministrarnas möte i tisdags antogs två slutsatsspapper om det ekonomiska läget och om höga chefslöner i näringslivet. De här slutsatserna har nu förts in i slutsatserna inför Europeiska rådet.

Paragrafen om det ekonomiska läget handlar framför allt om vikten av strukturreformer. Man konstaterar att stabilitets- och tillväxtpakten bör tillämpas, särskilt med hänsyn till de väldigt svåra omständigheterna på finansmarknaden.

Det har varit en debatt i Sverige och i andra länder om chefslöner och bonusar. Finansministern diskuterade detta häromdagen. Det blev också en diskussion på Ekofin som återspeglas i slutsatserna. Där säger vi att vi inte ska uppmuntra en kultur med bonusar och lönesättning som sporrar till vårdslöst risktagande. Regeringen stöder principiellt budskapet i de här slutsatserna i och med att de icke är bindande och inte strider mot den fria förhandlings- och avtalsrätten i Sverige men ändå ger en väldigt tydlig markering, som vi står bakom.

När det gäller Lissabonfördraget hade vi möjlighet att kort samtala om det senast vi sågs. Det kommer troligen att bli en mycket kort punkt, där den irländske statsministern, *Taoiseach*, kommer att ge en analys av läget på Irland, presentera den undersökning som den irländska regeringen har gjort men inte ge något besked utan snarare, med all sannolikhet, be om tid till december, då man hoppas kunna vara lite mer precis om hur man ser vägen framåt. Man har bildat ett speciellt utskott i parlamentet som hanterar den här frågan. Det blir väl en rapport om läget men inga slutsatser, såvitt vi kan se i dag.

Energi- och klimatförhandlingarna pågår mycket intensivt, som nämnden känner till, och där slår man fast riktlinjerna för den fortsatta behandlingen av de här klimat- och energipaketet. Man slår fast att vi riskerar allt för att möjliggöra en förstaläsningsöverenskommelse med Europaparlamentet. Jag bedömer att det är möjligt, även om det är svårt och det är komplicerade förhandlingar – det ska ingen sticka under stol med. Men alla är inställda på att försöka bli klara till årsskiftet.

Vi stöder de här planerna och är väldigt noga med att poängtera att ambitionerna inte på något sätt får förminskas i och med den finansiella krisen, utan det är oerhört viktigt att det här hålls kvar.

När det gäller energiförsörjningstrygghet finns det en rapport som det franska ordförandeskapet har tagit fram, och det kommer att bli en diskussion för att ge input till kommissionens arbete med de här frågorna. Kommissionen kommer att presentera en rapport i sin strategiska energioversyn senare i år, i slutet av november, och det blir då en diskussion som ska ge kommissionen tankar inför rapporten, är det tänkt.

Slutsatserna speglar rapportens ganska breda ansats och inbjuder kommissionen att lägga fram förslag i den riktningen. Vi tycker att de är balanserade och står bakom dem.

När det gäller den europeiska pakten för migration och asyl har nämnden vid flera tillfällen diskuterat den frågan med de berörda statsråden. Jag förutser inte att det blir någon diskussion kring de här frågorna på Europeiska rådet utan att man bara konstaterar detta och införlivar de slutsatser som Beatrice Ask och Tobias Billström också har diskuterat med er inför RIF-rådet den 25 och 26 december. Det här är en del i harmoniseringsarbetet på migrationsområdet.

Uppföljningen av Europeiska rådet den 1 september: Man gör en uppföljning av det extrainsatta mötet som handlade om krisen mellan Georgien och Ryssland. Här kommer utfallet att bero väldigt mycket på den diskussion som utrikesministrarna ska ha, och den kommer utrikesministern strax att återkomma till.

När det gäller reflexionsgruppen, för att återgå till Ulf Holms fråga, handlar det om att man i december enades om att tillsätta den gruppen. Den har ett presidium på tre personer, och det är tänkt att presidiet ska presentera ytterligare sammansättning av gruppen. Man ska också fastställa de slutliga arbetsformerna för den. Tanken är att arbetsgruppen ska arbeta fram tankar som ska finnas med i det fortsatta arbetet med Lissabonstrategin, att det ska handla ganska mycket om Europas konkurrenskraft, Europas roll i världen, globaliseringen och så vidare, och det ska bli en rapport som kan användas för att formulera fortsättningen på Lissabonstrategin, vad den nu kan komma att heta.

Detta är så som vi ser att det ser ut. Jag svarar naturligtvis på de frågor som nämnden kan ha.

Anf. 6 SONIA KARLSSON (s):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för den inledande informationen. Vi hade finansministern här förra veckan, men det händer saker hela tiden. Den internationella finansorn har nyligen förvärrats i Sveriges närområde genom den dramatiska utvecklingen på Island. När de isländska bankerna har drabbats av problem och behövt stöd har det uppstått flera frågor.

Först kan man säga att svenska sparare som sparar i de här bankerna påverkas. Men det har också de senaste dagarna seglat upp en diskussion mellan Island och Storbritannien, där isländska banker har bedrivit en omfattande verksamhet och många brittiska sparare har haft pengar insatta i de bankerna. Enligt medier har det uppstått en oenighet om vilket land som ska ta kostnaderna för dem som har drabbats.

Det vore intressant att höra statsrådets synpunkter på detta, de saker som har hänt sedan sist.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Vi kom just hem från Tjeckien, ungefär halva nämnden, där vi hade något bekymmersamma samtal med våra tjeckiska vänner, dels i fördragsfrågan, dels i klimat- och energipaketsfrågan. Vad gäller den sistnämnda får vi lite oroväckande signaler från flera centralländer – vi ska inte kalla dem östländer; vi lärde oss att Prag ligger väster om Stockholm. Av Tjeckien och vänner i närområdet har vi fått signaler om att de tycker att det är himla jobbigt med klimatpaketmålet. De skyller på krisen, sin energiförsörjningssituation och en del andra faktorer. Det väcker lite oro. Jag undrar om statsrådet kan kommentera hur det landet ligger.

Det är fortfarande mycket angeläget för oss – det sade vi också till våra tjeckiska vänner – att få klimat- och energipaketet på plats i tid, eftersom så mycket annat hänger på det. Vi gör också bilar och vill ändå försöka göra våra läxor. Jag undrar om statsrådet kunde kommentera det lite.

Anf. 8 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru ordförande! Situationen på Island är naturligtvis oerhört bekymmersam. De har mycket stora svårigheter och försöker hantera dem så gott det går. De svenska spararna i de isländska bankerna omfattas av den svenska bankgarantin, så svenska sparare berörs inte av det. Men Island är mycket illa ute. Det förekommer diskussioner både med EU och med IMF om hur man ska kunna hjälpa till och stötta.

Vad gäller diskussionen och grälet mellan Island och Storbritannien har jag också försökt följa det. Det är oerhört komplicerat och svårt att förstå vad som egentligen ligger bakom. Jag är rädd, fru ordförande, att jag inte kan svara på Sonia Karlssons fråga. Jag kan inte reda ut detta, för det verkar vara väldigt komplicerat och svårt att se vem som har rätt och hur det ligger till. Tyvärr får jag nog passa i den frågan.

När det gäller Tjeckien är det ingen hemlighet att de har en president som förnekar klimatförändringarna. Han tror att det där är ännu en ideo-

logi som man förväntas acceptera. Han tror inte på alla de vetenskapliga bevis som finns för klimatförändringarna och vägrar acceptera dem. Det är klart att det påverkar den tjeckiska debatten ganska mycket.

Väldigt många av våra vänner i Centraleuropa har också problem med det här. Det har de varit väldigt tydliga med, och från såväl Tjeckien som Polen och Ungern kommer signaler om att det här är svårt för dem. Man har under lång tid inte prioriterat miljö- och klimatfrågorna i den utsträckning som andra länder kanske har gjort. Icke desto mindre står de ändå bakom ambitionerna och säger att de ska försöka göra sitt yttersta, och de har inte lyckats bryta upp grunden i kommissionens förslag. Det fanns ju en diskussion om att man skulle helt ändra ursprungsåret till exempel, men det finns inte någon majoritet eller någon som på allvar driver detta i dag, även om det förekommer i den politiska retoriken.

Jag har pratat mycket med de här länderna och med kommissionen. Det finns naturligtvis en beredskap för kommissionen att försöka stötta så mycket som möjligt, att hjälpa dem och att försöka göra konsekvensanalyser. Det pågår också i de här länderna. Men i grund och botten är det kommissionens förslag som gäller, med en viss flexibilitet – det vill ju Sverige också ha. Men det ska vara det som gäller. Om man börjar dra i det för mycket öppnar man en Pandoras ask, och då kommer vi aldrig överens. Vi har en ganska tuff tidtabell som måste hållas. Det är oerhört viktigt, trots den finansiella krisen, att vi fokuserar på den. Om Europa misslyckas med att komma överens finns det inte en chans i världen att vi får ett globalt klimatavtal i Köpenhamn nästa år, och då kommer vi att få stå till svars för generationer av européer och andra medborgare runt omkring i världen. Den pressen har de naturligtvis också på sig.

Det är mycket svåra förhandlingar som återstår. Jag sade att jag ändå tror att vi kan få det i hamn. Ja, det tror jag fortfarande, men jag underskattar inte på något sätt svårigheterna. Tjeckien har stora svårigheter. Men det gäller också andra länder – Italien och Tyskland har väldigt stora problem. Det är läget. Det kommer säkert att bli en följetong också i nämnden med berörda ministrar om detaljer. Jag återkommer också gärna till frågan.

Anf. 9 SONIA KARLSSON (s):

Jag förstår att statsrådet inte kan svara direkt på frågan. Men det är ju sagt att EU-länderna ska försöka samordna sig och se till att de åtgärder man vidtar inte drabbar ett annat land. Island står i och för sig utanför, men det ser inte så bra ut med den här diskussionen mellan Storbritannien och Island. Man skulle önska att det förs en diskussion om hur det ska lösas på ett bättre sätt.

Anf. 10 CARINA OHLSSON (s):

Det är egentligen en följdfråga till ordförandens fråga, för det var den jag tänkte lyfta upp, om energi- och klimatpaketet.

Man får inte enbart signaler från och om andra länder utan även svenskt hanterande av frågan. Jag tycker mig höra lite dubbla budskap här också. Statsrådet Malmström säger i början att ambitionerna från svenskt håll ej ska förminskas. Men sedan hör jag ändå i svaret nu att vi har viss flexibilitet. Då undrar jag lite: Vad betyder det egentligen? Vi har fått flera skrivningar på senare tid där det står om ökat användande av

clean development mechanism, exempelvis. Vad har man då för hållning när man går in i de här diskussionerna och förhandlingarna? Jag tror att det är väldigt viktigt för oss att veta det.

Samma sak kan vi läsa i skrivningar från regeringen, där man säger att man ska mildra negativa effekter på EU:s konkurrenskraft. Tror regeringen att det missgynnar konkurrensen om man satsar på klimat- och energipaket? Med facit i handen borde man tycka tvärtom, att det faktiskt gynnar konkurrensen om EU går före i de här frågorna.

Jag tycker mig kunna både läsa och höra att det finns dubbla förhandlingslinjer, så det skulle vara bra att veta: Står vi fast vid att man ska vara föregångare och att man helst ska ha 30 procent när det gäller kvantitetsmålen? Eller har man börjat vackla där?

Anf. 11 CHRISTINA AXELSSON (s):

I spåren av den här ekonomiska och finansiella situationen märker vi också hur arbetslösheten stiger, inte bara i vårt land utan också i Tjeckien, som vi hörde. Jag vet att det gäller länder runt omkring. Det förvånar mig då att man inte har tagit upp en punkt om arbetsmarknadsläget också på toppmötet. Men det är möjligt att det ligger fördolt inom ramen för någon av de andra.

Då kommer jag till den situation som råder i dag, att det är ganska otydligt vad som gäller efter Laval-, Viking- och Rüffertdomarna. Det är viktigt att vår regering, när man nu har chansen, gör någon form av uttalande och får också de andra att diskutera för att undanröja hotet vad gäller löne- och villkorsdumpning på arbetsmarknaden, så att vi inte får en konkurrens som leder oss – *a race to the bottom*, brukar man säga ibland – till att det blir ännu mer instabilt vad gäller vikten av den svenska modellen, att hålla kollektivavtal.

Jag vill därför fråga statsrådet om hon är beredd att pusha på den här frågan så att den också kommer upp på toppmötet för att på det sättet bereda vägen för vår statsminister.

Anf. 12 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Till Sonia Karlsson: Jag kan inte riktigt, återigen, reda ut problemen mellan Island och Storbritannien. Det är klart att man också från EU:s sida för samtal med Island för att se hur man ska kunna stötta och hjälpa till. Det pågår naturligtvis både från Bryssels sida och mellan medlemsländerna och Island. Det är ett land i vårt absoluta närområde som vi inte vill se totalkollapsa, så det är klart att det förekommer diskussioner för att se hur vi kan hjälpa dem.

När det gäller klimatpaketet står regeringen naturligtvis bakom 30 procent – absolut! Vi har varit pådrivande. Vi ville helst att det skulle vara 30 procent från början, men vi fick inte majoritet för detta. Vi driver på, och vi försöker i alla sammanhang säga att vi måste ha beredskap, om det blir en global överenskommelse om 30 procent, att snabbt presentera hur vi ska kunna uppfylla detta också.

Tyvärr är det så – det känner nämndens ledamöter till – att inte alla medlemsländer är lika övertygade om förträffligheten i detta. Många har svårt med de 20 procenten, och det är dem vi får koncentrera oss på i första hand. Men regeringen står absolut bakom det här – det är inget tvivel om saken.

När vi har lagt fast principerna måste vi också titta på innehållet i förhandlingarna. Det är det vi håller på med nu, och det är mycket intensiva förhandlingar.

2008/09:4
10 oktober

Jag sade ökad flexibilitet, och det handlar bland annat om de så kallade externa mekanismerna, eller projektmekanismerna. Vi tycker att den andel som kommissionen har föreslagit är lite låg och skulle gärna vilja öka den. Vi ska naturligtvis inte springa i väg från vårt eget ansvar på hemmaplan, absolut inte, men om vi dessutom kan stötta projekt som vi vet har positiv effekt på klimatet i u-länderna är det någonting som betyder väldigt mycket globalt också. Det finns ju ett regelverk för detta inom FN-ramen, kvalitetsgranskning och så vidare, och det står vi naturligtvis bakom. Vi tror att det här är ett bra sätt.

När Europa förhoppningsvis kan enas om vad vi tycker ger det en bra signal till omvärlden: Ja, vi är beredda att göra vår del, men vi är också beredda att hjälpa till i utvecklingsländer till exempel. Vi tror också att det kan behövas en del flexibilitet i den icke-handlande sektorn internt inom EU. Sverige har ju uppfyllt ganska mycket så vi kanske kan hjälpa varandra på det planet. Det är det jag menar med flexibilitet, men inte grunderna i kommissionens förslag – det står vi absolut bakom.

Det är ganska uppenbart att det finns en stor oro runt omkring i Europa och i industrin för det som kallas koldioxidläckage, *carbon leakage*. Om vi ensidigt inför alltför stränga regler i Europa kanske stora delar av den energikrävande industrin flyttar utomlands. Det bästa sättet att motverka detta är att få ett globalt avtal, och det är det vi strävar efter. Den här diskussionen måste naturligtvis föras. Vi har också väldigt tung, energiberoende industri i Sverige. Man får försöka identifiera vilka sektorer det här kan beröra, men utan att paketet i dess helhet ifrågasätts.

Kommissionen ska identifiera de här branscherna och delbranscherna och föreslå åtgärder, men det ska ske efter Köpenhamn, 2011. Vi står bakom det. Det är oerhört viktigt att man gör en ordentlig analys så att det inte dyker upp en massa ogenomtänkta protektionistiska förslag. Det är vi helt emot.

Frågan om arbetsrätten och Laval tänker regeringen inte ta upp på toppmötet. Det har vi svarat flera gånger i olika interpellationsdebatter och frågor. Det beror inte på att den inte är viktig, men det finns andra frågor att diskutera på toppmötet. Den här frågan har ett särskilt spår. Vi har ju en utredning; vi väntar på Claes Stråths utredning och ser fram emot den. Den diskussionen ska vi föra.

I går var arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin i Bryssel på ett stort möte om detta tillsammans med arbetsmarknadens parter. Wanja Lundby-Wedin var också där, i egenskap av ordförande i Europafacket. Där diskuterade man de här frågorna och enades om att ha ett slags arbetsgrupp som fortsätter att diskutera detta och som ska rapportera till kommissionen om ett år, med arbetsmarknadens parter involverade. Man diskuterar följderna av Laval- och Rüffertdomarna och andra domar, så det tas otroligt mycket på allvar.

Vi kommer inte att lyfta upp den diskussionen på toppmötet nästa vecka, men vi för den gärna i andra forum.

Anf. 13 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru ordförande! Jag måste säga till statsrådet att jag tycker att det är märkligt. Det är väl en sak att man diskuterar hur man har det när man har satt in pengar på banken. Men de som inte har några pengar på banken, som har ett jobb som de är rädda om, vill man inte diskutera. Jag tycker att det är viktigt att man också diskuterar arbetsmarknadsläget när man diskuterar andra finansiella frågor. De hänger ju ihop. Jag tycker att det vore naturligt att Sveriges statsminister för fram den svenska modellen som ett rättesnöre, så att man inte får den här konkurrensen mellan länderna som leder till försämrade villkor för arbetstagarerna.

Anf. 14 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Tack så mycket, statsrådet, för genomgången. Det blir ett ganska intressant toppmöte. Mycket kommer förmodligen att hända i helgen också i fråga om det finansiella läget. I dagsläget är den svenska linjen, om jag har förstått det rätt, att vi inte vill se några stora europeiska ekonomiska paket liknande det i USA utan tycker att regelverket bör göras ungefär lika. Men det finns ju andra länder i EU som för fram de här idéerna.

Med tanke på att den ekonomiska och finansiella krisen tydligen eskalerar, kanske ännu mer de närmaste dagarna: Gör ni bedömningen att det verkligen kan komma starka påtryckningar om att EU-ledarna måste göra någonting? Hur ser den svenska regeringen på detta?

Vi har ju varit emot stora finansiella paket, och vi var emot globaliseringsfond och sådana saker. Vi tycker inte att pengar ska samlas på EU för att portioneras ut. Men vilket läge kan toppmötet tänkas komma i? Sverige är väl i förbund med Angela Merkel åtminstone. Frågan är hur diskussionerna går och vilka påtryckningar som kan tänkas komma.

När det gäller energi- och klimatpaketet blir man lite orolig när man läser och hör diskussionerna, att detta nu kommer i andra hand och att det finns länder som börjar tveka. Det finns också skrivningar, som nämndes tidigare, om att man ser att det kan vara en konkurrensnackdel med klimat- och energipaketet. Jag är rädd för att regeringen kanske är för lite lobbyister i det här fallet, och ni borde lägga in en växel till för att verkligen försöka påverka de andra länderna så att det inte blir en tillbakagång om det här på EU-toppmötet.

Skrivningarna om kvalitetsaspekter och annat gör att man blir lite orolig. Vi hörde också att nämnden har varit i Tjeckien, och man blir faktiskt orolig för de diskussioner som förs. Jag är rädd för att det är den fråga som kan åka på stryk under EU-toppmötet när man bara koncentrerar sig på de ekonomiska och finansiella marknaderna och tar klimatpaketet som korridorsnack, om ni förstår vad jag menar.

Ni vet förmodligen ingenting om Lissabonfördraget, utan det kommer att presenteras direkt på mötet. Irlands utrikesminister var i Europa-parlamentet häromdagen, som vi har fått rapport om till nämnden. Han sade att det i princip är helt omöjligt att ha en folkomröstning i Irland före sommaren 2009. Det innebär väl en del komplikationer med tanke på EU-parlamentsvalet. Vilken plan man ska ha måste börja diskuteras på det här toppmötet. Det kan inte vänta till decembertoppmötet. Har regeringen någon plan för de frågorna? Hur skulle man kunna se på en sådan diskussion?

Anf. 15 CARL B HAMILTON (fp):

Frågan om Island kom upp här, och jag tycker att det finns några saker att säga om det. Jag har också en fråga.

Den isländska krisen kanske hade kommit ändå – utan den globala krisen. Jag tycker inte att man ska se Island som ett oskyldigt offer. Det har naturligtvis begåtts grava policymisstag från regering, riksbank och finansinspektion där under de år som har gått. Island hade en banksektor som var av samma relativa storlek som den i Schweiz. Skillnaden är att man har haft banker i Schweiz i 200 år. På Island har man haft privata banker i drygt tio år. Det har varit en enorm tillväxt som regering, riksbank och finansinspektion uppenbarligen egentligen inte har kontrollerat. Det blir naturligtvis fråga om ansvarsutkrävande och så vidare på Island. Detta säger jag bara därför att jag inte tycker att vi ska vara naiva när vi omfamnar Island. Vi ska naturligtvis omfamna Island och försöka stödja landet, men samtidigt vara medvetna om att där finns problem hemma-vid.

Nästa steg i detta är att Island i det här krisläget har sökt finansiering från Ryssland. Man undrar: Varför Ryssland av alla länder? Det finns ju internationella valufonder, de nordiska länderna, ECB och så vidare. Det är naturligtvis ett kristecken i sig att man vänder sig till Ryssland. Men det är inte okänt att Island har sökt bli medlem i EMU under ganska lång tid utan att bli medlem i EU, och koppla detta till euron. Det finns olika idéer som är tämligen omöjliga ur rättslig synpunkt. Men det här visar att Island är på väg, och kanske kan sys in i ett europeiskt samarbete och ett närmande till EU.

Vi har varit med om i Sverige att man i ett krispaket har signalerat att man vill bli medlem i EU. Frågan är om Sverige och andra medlemsländer har en beredskap för snabba signaler från Island om ett intresse för medlemskap till exempel.

Anf. 16 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru ordförande! Den svenska regeringen brukar i olika sammanhang, både på formella och informella möten och i olika typer av arbetsgrupper och så vidare, tala ganska varmt om den svenska modellen. Jag sitter med i den arbetsgrupp som arbetar med Lissabonstrategin. Där brukar vi framhålla fördelarna med den svenska modellen i många sammanhang, och det görs också i övrigt.

Den raka frågan var: Kommer ni att ta upp detta på det här toppmötet? Svaret är nej. Det är ett tydligt svar, och jag tror att vi har lämnat det vid många olika tillfällen. Skälet är att det finns så många andra frågor att diskutera. Det beror inte på att frågan inte är viktig, utan på att agendan är ganska tungt lastad såsom den är. Om man bara ska prata om den svenska modellens förträfflighet måste det ske i ett sammanhang där det känns relevant, och det gör det faktiskt inte här. Vi är medvetna om att bankkrisen slår mycket mot enskilda människor och att arbetsmarknadssituationen är mycket bekymmersam i flera länder. Men den typen av diskussion kommer nog inte att föras på toppmötet.

När det gäller Ulf Holms frågor har Sverige uttryckt skepsis till den här typen av stora stödpaket. Vi tycker inte att vi kan be de svenska skattebetalarna att bidra till en fond som skulle stötta bankkunder i andra länder. Det är ett uttryck som också flera andra länder har framfört. Ulf

Holm nämnde Tyskland. Det finns några länder som tycker att det här är en bra idé, men jag bedömer att det är två tre stycken som driver detta – inte fler.

Däremot ser vi gärna – och det är också i den andan som Anders Borg har arbetat – att vi ökar öppenheten och försöker harmonisera vissa normer och regelverk. Vi bör försöka hitta sätt att förvarna varandra och att göra strukturella reformer. Det ser ganska olika ut i olika länder. Sverige hade en plågsam kris för ganska länge sedan och gjorde då en del reformer. En del andra länder har inte hunnit eller velat göra dem. Men i ett land som Italien har bankerna klarat sig nästan bäst, för där är bankerna så gammalmodiga. De lånar ut pengar till folk, och de har bankkonton. Det är väldigt gammalmodigt. De ägnar sig inte åt den här typen av spekulationer och risker, och de här klarat sig förhållandevis bra jämfört med andra länder med ett undantag. Generellt ser situationen väldigt olika ut i de olika länderna. Däremot är det viktigt att man diskuterar gemensamma normer, ökar öppenheten och transparensen och går i den här riktningen.

När det gäller klimatpaketet delar jag Ulf Holms oro för att den finansiella turbulensen och ekonomiska krisen i många länder används lite grann som alibi för att försöka tona ned den skepsis som många länder redan har känt. Vi försöker på alla sätt att motverka det. Både jag och flera av ministerkollegerna ränner i olika sammanhang som skottspolar i europeiska huvudstäder. Vi träffar våra kolleger. Vi har varit i Europaparlamentet och träffat samtliga rapportörer på området. Vi försöker ha olika bilaterala samtal och verkligen tala för hur viktigt det är att vi står upp för de åtaganden vi har gjort och att vi kommer överens. De samtalen är mycket intensiva. Vi uppskattar naturligtvis att också riksdagen tar upp detta i de diskussioner ni har med Tjeckien, Spanien och så vidare. Jag tror att det är ett gemensamt intresse över partigränserna att vi verkligen kommer överens här.

Också jag har läst utrikesminister Martins tal om bland annat Lissabonfördraget i Europaparlamentet. Det är väl ungefär det han kommer att säga till sina kolleger nästa vecka, skulle jag tro. De har gjort vissa analyser och drar vissa slutsatser av det, men de känner inte att de på något sätt är beredda att landa i en ny folkomröstning eller begära några undantag eller deklarationer. Det är för tidigt för det. Vad jag förstår kommer de att be om lite mer tid, till december, och det är rimligt att de får den tiden innan vi drar några slutsatser. Men i december får de nog på något sätt ändå landa för att vi ska kunna veta hur det blir. Precis som Ulf Holm säger beror det inte minst på att vi har ett Europaparlamentsval. Vi måste veta om det finns någon rimlig chans att vi har ett nytt fördrag på plats innan Europaparlamentsvalet. Jag bedömer att det inte gör det; det ser svårt ut i dag. Det innebär att det är Nicefördraget som gäller, och då förlorar Sverige två parlamentariker. Det är mycket tragiskt, men så är det. Det finns ingen möjlighet att göra tilläggsval i efterhand. Då är det Nicefördraget som gäller. Vi vet inte heller om vi får någon kommissionär. Det är alltså Nicefördraget som gäller.

De diskussionerna kommer naturligtvis att påbörjas så fort vi vet om det över huvud taget finns en chans. Jag bedömer att vi ändå kan vänta till december med detta, men sedan måste det bli av. Det riskerar att landa tjugisigt under det svenska ordförandeskapet. Vi är mycket medvetna

om frågan och kommer att hantera den och lyssna runt när det gäller hur vi ska kunna göra. Men det är ganska klart att det då är Nicefördraget som gäller.

2008/09:4
10 oktober

När det gäller Carl B Hamiltons kommentar och fråga om Island är det helt riktigt att islänningarna inte är några oskyldiga offer. Det är väl ett trettiotal personer som har spekulerat, tagit risker och spelat högt. De har satt sitt land i de här svårigheterna, vilket förstås är bekymmersamt.

Om det är Ryssland som har erbjudit eller Island som har frågat finns det lite olika varianter på. De skulle föra samtal i veckan, sade statsministern. Som jag svarade på tidigare frågor från Sonia Karlsson är det klart att vi har anledning att ha nära kontakter med Island. Det är angeläget. Skulle islänningarna landa i slutsatsen att det på sikt skulle vara bäst för dem att bli medlemmar i EU säger naturligtvis den svenska regeringen alltid: Välkommen! Vi tycker att det vore jätteroligt om ytterligare ett nordiskt land tog det steget. Jag tror att det finns beredskap, naturligtvis med den konditionalitet som gäller för alla medlemsländer. Men att Island med Alltinget inte skulle uppfylla i alla fall den demokratiska delen av Köpenhamnskriterierna råder det nog ingen tvekan om. Det finns en del andra saker också, men det finns förstås beredskap för att kunna hantera den frågan.

Anf. 17 KERSTIN LUNDGREN (c):

Jag ska nöja mig med en kommentar. Det är ingen fråga, utan jag vill bara understryka det som statsrådet har sagt när det gäller miljö- och klimatpaketet och vikten av att regeringen har just den tydliga linjen i det arbetet. Vi ska inte gå från en finansiell kris till att också förstärka den med den ekologiska kris som kan förutses. Jag tror att det är viktigt att hävda en tydlighet.

Jag vill också uttrycka stöd för den hållning man har i Lavaldiskussionen och att inte föra in den frågan nu. Jag tror inte att den skulle tjäna på att försöka komma in och knackas in i det här toppmötet. Jag tror att alla borde se det utifrån den diskussion som förs. Ska man nå framgång behöver man ha detta berett på ett annat sätt än att föra in det här och nu.

Anf. 18 BJÖRN HAMILTON (m):

Fru ordförande! Jag tänkte ta upp tiden lite grann med problemet Tjeckien, om jag får uttrycka mig på det sättet, och förstärka vad ordföranden sade här inledningsvis. Det var ett rätt bekymmersamt besök även om det var trevligt att lära känna våra tjeckiska kolleger. Och Prag är ju en vacker stad.

Men intrycket efteråt var inte så positivt utifrån ett politiskt synsätt. Det gäller både Lissabonfördraget och energipaketet. Man återkommer ständigt både från parlamentshåll och från regeringshåll till hur svårt det var med Lissabonfördraget. Tjeckerna ville vänta och se till dess att Irlandsfrågan var löst och så vidare. Det fanns tusen olika förklaringar till att man inte orkade fram. Det här ligger nu hos Tjeckiens författningsdomstol. Det ifrågasattes av de fördragsvänliga att detta över huvud taget hade hamnat där, för det hade inte där att göra, menade de. Det var bara ett sätt att fördröja det hela.

Ett annat slående intryck var att Sverige generellt har en positiv bild i Tjeckien. Det gäller svenska politiker, vårt sätt att vara, vårt sätt att han-

tera frihandel och så vidare. Vi hade egentligen mycket gemensamt, och det var trevligt att höra. Vi har alltså ett starkt förtroende generellt hos tjeckerna, och det borde nu regeringen kunna utnyttja på något sätt i de här sammanhangen. Det är ju två frågor som för oss är väldigt viktiga. Det gäller både klimatfrågan och fördragsfrågan. Regeringen borde försöka övertala Tjeckien att ta sitt förnuft till fånga med tanke på det positiva gemåle vi ändå har där.

Anf. 19 ULF HOLM (mp):

Jag har en liten följdfråga om Lissabonfördraget. Om jag har förstått det rätt finns det ingen plan B och inga diskussioner om hur man kan komma vidare. Jag menar då inte Lissabonfördraget, för jag gillar inte det. Vad jag menar är hur man ska lösa det här med antalet platser i EU-parlamentet och kommissionen. Jag kan förstå att man kanske borde försöka fixa det före EU-parlamentsvalet. Allt det andra kan man faktiskt kasta i papperskorgen. Men det finns alltså ingen plan B.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag vill haka på en liten grej själv apropå både fördraget och Björn Hamiltons fråga. Det gäller kopplingen mellan fördraget och utvidgningen. Vi både vill och kan utvidga ändå, men vi vet också att det politiskt blir svårt utan fördraget. Förstår Tjeckien det? Har ni fört den diskussionen med våra tjeckiska vänner? Vi har en samsyn just i utvidgningsfrågan, som är viktig att driva framåt.

Anf. 21 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Det är helt korrekt att vi har ett mycket bra samarbete med våra tjeckiska kolleger. Vi har ganska mycket gemensamt, vilket är positivt. Vi har haft många möten med varandra, både i Stockholm och i Prag och på andra ställen, inför det triosamarbete som nu pågår. Vi fortsätter med det; vi har nästan daglig kontakt på en eller annan nivå mellan Prag och Stockholm och även med Paris.

Tjeckerna har bekymmer. Jag var inne tidigare på klimatpaketet och synen hos presidenten som påverkar det hela. De har ett lokalval och ett senatsval precis vilken dag som helst nu där frågan är föremål för diskussion. Det ledande partiet har en partikongress i början på december där premiärminister Topolánek, som har en positiv inställning till båda de här sakerna, är ifrågasatt internt. Det är den klassiska inrikespolitik som vi känner så väl igen från vårt eget land och andra länder.

De är medvetna om vikten av detta. Den som är ansvarig för hela det kommande tjeckiska ordförandeskapet, Alexandr Vondra, vice premiärminister och EU-minister, tillsammans med utrikesministern är två mycket passionerade Europavänner som är väl medvetna om sitt ansvar och som kommer att göra sitt yttersta. De försäkringar vi får är att man verkligen hoppas att kunna ratificera fördraget före jul. Det är valen och kongresserna som gör att tidtabellen kanske försenas något, men man hoppas att få igenom detta. Men det är knepiga diskussioner.

Vi framför detta så ofta vi kan, och jag tror att de förstår allvaret. Det handlar mer om de svårigheter som finns. Även om det formellt sett naturligtvis går att göra ett tilläggsfördrag för till exempel Kroatien och andra, så är det knepigt. En av poängerna med Lissabonfördraget var att

det skulle förenkla utvidgningen. Till skillnad från Ulf Holm tycker jag att det finns många poänger med Lissabonfördraget. Men en av poängerna är att fördraget är utvidgningsneutralt, för man slår inte fast hur många medlemsländer det ska vara. Och väldigt många länder, tyvärr, kommer att använda detta som ett argument för att bromsa kommande utvidgningar. Så är det, och jag är helt öppen med det. Det här känner ni väl till och det gör Tjeckien också.

När det gäller frågan om det inte finns någon plan B är Nicefördraget plan B. Vi har förhandlat i sju år för att få fram ett Lissabonfördrag. Om det inte kommer på plats har vi ett Nicefördrag. Det är inte så att medlemsländerna kommer att sätta sig i ett nytt konvent till i januari. Det kanske blir så någon gång i tiden, därför att Nicefördraget har starka begränsningar för ett EU med 27 länder när det gäller beslutsmekanismerna, bristen på öppenhet och insyn, riksdagens roll och ett antal andra frågor, till exempel utvidgningen. Men om det inte blir något Lissabonfördrag på plats får vi leva med Nicefördraget. Det finns ju en del saker i Lissabonfördraget som inte är direkta fördragsändringar utan som är politiska. De får man naturligtvis ha en diskussion om ifall man skulle kunna införa, men det är en senare fråga.

Om det inte finns ett nytt fördrag på plats den 7 juni finns det ingen möjlighet att välja Europaparlamentet på något annat sätt, såsom jag kan se det i dag. Om Ulf Holm har andra informationer eller har en plan B tar jag mycket gärna del av den. Men jag ser inte att det skulle vara möjligt. Diskussionen om vad som kommer att hända med kommissionen och en del annat måste vi naturligtvis påbörja, men vi menar att det är rimligt att ge irländarna lite mer tid. Vill de förlänga tiden från oktober till december och känner att de behöver det för att samtala internt tycker jag att det är rimligt att de får det. Och toppmötet är, som också Ulf Holm inledde med, fullt av andra otroligt viktiga saker, så därför kan vi skjuta på den här frågan till december. Jag får säkert möjlighet att återkomma i både november och december till EU-nämnden för att diskutera dessa frågor.

Anf. 22 ULF HOLM (mp):

Jag vill anmäla avvikande mening med anledning av regeringens upplägg inför EU-toppmötet, framför allt när det gäller punkten asyl- och flyktingpakten, eftersom vi tidigare har haft en avvikande mening där, men även när det gäller energi- och klimatpaketet, som jag betvivlar att regeringen lägger tillräckligt mycket krut på.

Anf. 23 HANS LINDE (v):

Jag gör detsamma.

Anf. 24 CHRISTINA AXELSSON (s):

Vi anmäler en avvikande mening rörande att man inte lyfter fram det som jag talade om angående Laval- och Rüffertdomarna – den svenska modellen helt enkelt.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag har noterat även detta. Jag finner sammanfattningsvis att det ändå finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi lär återkomma till frågan om toppmötet. Det som kanslichefen har lyckats luska fram under resans gång är att det ser ut som att vi får besök även av finansministern på tisdag, då jag antar att vi träffar också er och statsministern inför toppmötet.

Anf. 26 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Jag vet att vi tar A-punktslistan sist, men eftersom Cecilia verkar vara på väg härifrån vill jag ställa ett par frågor om två punkter på A-punktslistan.

Den ena handlar om globaliseringsfonden, punkt 18, där det står att man skjuter över en del belopp till kommande år på grund av att få länder har ansökt om att få utnyttja globaliseringsfonden. Med tanke på den diskussion som nu förs i Sverige om Volvo och nedläggningarna vill jag fråga vilka paralleller eller icke-paralleller som finns däremellan.

Den andra gäller punkt 22 om informationsinsatser. Tydligen ska rådet, EU-parlamentet och kommissionen göra gemensamma informations-satsningar. Jag ställer mig väldigt tveksam till detta. Jag tror att informationen bäst kommer från de enskilda medlemsländerna om EU-frågorna.

Jag tror att det är Cecilia Malmström som har ansvar för dessa frågor.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Trolig A-punktslista finns utlagd till nämndens ledamöter. Det har tillkommit en *addition to provisional list of A-items* om tsunami och lite annat. Det finns ett till meddelande om punkter som kan bli A-punkter. Men det är i den tjockare bunten som punkterna som Ulf Holm ställer frågor om finns.

Anf. 28 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Jag uppfattade att frågan var om vi har sökt om pengar ur globaliseringsfonden. Här handlar det om att vi godkänner två ansökningar i övrigt. När det gäller frågan om diskussionen i Sverige är det ganska komplicerat. Vi håller på att titta på den. Jag vet inte exakt var frågan ligger på Näringsdepartementet. Vi har i alla fall inte sökt pengar just nu, men naturligtvis tittar vi på alla möjligheter i den här frågan.

När det gäller att kommunicera Europa i partnerskap deltar vi i det samarbetet och kommer att teckna ett avtal med kommissionen. Det handlar om att möjliggöra för skolor och andra att diskutera Europafrågor. Det kan jag gärna återkomma till och diskutera mer. Men här handlar det mer om att godkänna den principiella möjligheten. Det är en del av Margot Wallströms plan D.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Beslut om A-punktslistan fattar vi likafullt sist.

Jag ser inga övriga frågor på Gaercagendan. Därmed tror jag att vi är klara med statsrådet Malmström för i dag och tackar så mycket. Jag antar att vi ses på tisdag igen, om inte förr. Trevlig helg!

Vi går nu vidare med de yttre förbindelser-frågorna, om inte utrikesministern vill säga något om de allmänna frågorna.

Jag kan möjligtvis bara komplettera när det gäller de finansiella frågeställningarna. Jag vet inte om finansministern kommer att vara här på EU-nämndssammanträdet på tisdag.

Jag säger det därför att han kan ha anledning att vara på något sammanträde någon annanstans. Vi befinner oss i en relativt rörlig tillvaro. Även om han kommer att vara här finns det kanske saker och ting som han inte har förmåga att säga, eftersom det är ett offentligt möte.

Låt mig bara allmänt säga att Sverige har varit utomordentligt aktivt när det gäller att nå en informell överenskommelse mellan finansministrarna om vad vi kan kalla trafikregler för hur man ska hantera den här krisen.

Vad handlar dessa trafikregler om? Jo, först och främst handlar det om att man ska informera varandra om saker och ting man gör innan man gör det. Det finns ju ett antal rätt grova syndare som har uppträtt på scenen under de senaste tio dagarna. Det började med den irländska synden som egentligen satte fart på det hela, men därefter har syndaregistrat successivt växt.

Vidare handlar det om att man ska ha en någorlunda harmoniserad syn på vad man gör när det gäller insättargarantier. Det innebär inte nödvändigtvis att allting ska vara harmoniserat, för situationen är något olika i olika länder, men vi ska befinna oss i ungefär samma *ball park* när det gäller det. Annars hamnar vi i den situation som vi hamnat i, att det blir bättre garantier i ett land än i ett annat. Då strömmar pengarna med en väldig hastighet och vi får en massa problem.

Det har skett en harmonisering, men det är mer på centralbankssidan och motsvarande sida när det gäller åtgärder för att tillföra det finansiella systemet likviditet. Där har vi i Sverige gjort mycket. Vi har tillfört i storleksordningen 100 miljarder kronor, vilket är rätt mycket.

Det handlar också om att ha en lite gemensam syn på hur man gör rekapitaliseringen av bankerna, vilket ju är viktigt.

I alla dessa fall behövs nationella åtgärder men gemensamma trafikregler och mycket noggrann konsultation.

Det här har fått betydande stöd från de olika länderna, men kanske inte fullt så mycket som vi hade hoppats på. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<Detta kommer att bli föremål för fortsatta diskussioner. Men vi har varit mycket aktiva aktörer i detta.

Däremot förslag om gemensamma fonder och annat som har förekommit i medierna som ni har sett, att man skulle bilda en jättelik EU-fond för att betala ut till bankerna, har egentligen aldrig funnits på bordet. Det fladdrade förbi i mediedebatten, och mer än fladdrade får man väl säga om man ska vara alldeles ärlig. Men det kom aldrig på bordet av den enkla anledningen att det inte hade funnits stöd för ett sådant förslag.

Det talades nyss om den svenska modellen. Det finns ju olika svenska modeller. Men vi har varit synnerligen aktiva när det gäller rådgivning angående den svenska modellen för att hantera finansiella kriser från både Riksgäldens sida – Bosse Lundgren i det konkreta fallet – och Riksbankens sida. På Finansdepartementet hade vi nästan kunnat bilda en internationell konsultfirma i hur man räddar finansiella system. Jag vill inte påstå att det gav ett så harmoniskt intryck när vi gjorde detta i början av 90-talet, för att uttrycka saken med allra största försiktighet. Men i

efterhand har det kommit att få något av ett förklarat skimmer över sig. Rätt eller fel? Rätt, säger Carl B Hamilton, som också var insyltad i hanteringen.

Jag ville bara säga detta som en liten komplettering och ta ut svängarna lite mer än vad jag tror att finansministern kan göra när han sitter framför tv-kamerorna.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Tack för den kompletterande informationen.

Vi går nu tillbaka lite grann, nämligen till återrapporten från det gångna rådsmötet. Vi öppnar den punkten igen.

Anf. 32 ÅSA LINDESTAM (s):

Jag har med stort intresse läst handlingarna inför mötet i dag. Jag har en fundering när det gäller handlingen som är daterad den 15 september om Georgien. Det är alltså en hemlig handling. Därför anser jag att jag borde få veta lite mer. Under punkten Georgien står det att mellan en medlemsstat och Sverige har det utvecklats någonting på marginalen av Gaerc. Jag skulle vilja veta vilken medlemsstat det är.

Likadant nämns en medlemsstat i nästa stycke, och jag vet inte riktigt vilken den är. Det står att man har ett fortsatt behov av bepansrade bilar och av logistikstöd. Det är klart att jag kan ana vilket land det är, men jag skulle ändå vilja veta vilket det är.

På sista raden står det också om ett IT-erbjudande från Sverige. Hur ser det ut?

På s. 6 i samma papper nämns i andra stycket att konferensen om Georgien uttryckte en institution. Vilken institution handlar det om?

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag vill först själv kommentera handlingen och hemligheter rent principiellt. Vi har en ständig dialog med Utrikesdepartementet om just sekretess. Det som är viktigt för nämnden är att syftet när vi har slutna överläggningar och behandlar hemliga handlingar är att vi ska kunna vara ganska öppna, lite prövande och till och med kunna uttrycka oss oförsiktigt om vi vill. Det är sedan hemligt.

Det finns också en variant av återrappporter där det nästan inte står någonting. De kan vi lägga ut på Internet. Det här ser onekligen ut som en hybrid. Men man får gärna efterfråga kompletterande information på det här sättet. Den omfattas i sin tur av sekretessprövning när vi justerar stenografiska uppteckningar.

Jag tycker att det var en himla bra fråga.

Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru ordförande! Jag tittar på denna handling för att försöka erinra mig. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Jag undrar vem den institutionella representanten är, men det måste väl vara kommissionen. Det finns väl ingen annan institutionell representant som deltar i detta. Den uppmärksamme läsaren listar nog relativt snabbt ut att det är kommissionen i det här fallet.

När det gäller IT-stödet önskar jag att jag i detalj kunde svara på frågan. Det borde jag självfallet kunna. Vi har över huvud taget gjort ett väldigt gott arbete då vi har fått det svenska bidraget så pass snabbt på plats. Det svenska bidraget är 27 personer, så vi ligger tungt i den här missionen. Vi ligger på ett bra ställe. Operationschefen är också svensk. Vi bidrog med IT-lösningen och telekommunikationslösningen. Jag brukar vara bra på IT-frågor, men exakt hur detta ser ut vet jag faktiskt inte. Men vi hade alltså ett tillräckligt bra paket på IT- och telekommunikationssidan för att kunna tillhandahålla det för hela missionen.

Det kan i och för sig ha ett intresse att vi tar fram ett papper där vi beskriver detta. Det kan ingå i den allmänna marknadsföringen av svensk förträfflighet – vi var ju nyss inne på svenska modeller – som vi alla ägnar oss åt då och då, så att vi alla, inklusive utrikesministern, är välinformerade på den punkten.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Det var väl svar på Åsa Lindestams fråga. Är det någon som har ytterligare frågor om återrapporten? Jag finner inte så. Då lägger vi den till handlingarna igen.

Vi går då tillbaka till information och samråd inför det kommande rådsmötet, och nu gäller det frågor som har med yttre förbindelser att göra. Först har vi frågan om Georgien och Ryssland, och den berörs ju även i utkastet till toppmöteslutsatser.

Den här frågan har som bekant behandlats i nämnden ett antal gånger, senast den 12 september, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från v och mp. Nu föreligger slutsatsutkast i den blå mappen. Språket har varierat; nu ska det dock finnas engelskspråkiga handlingar till alla. Vi som började läsa redan i går fick öva vår franska.

Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det här är ett arbete som pågår hela tiden, möte för möte. Till yttermera visso är vi i en situation där vi inte riktigt vet hur det hela kommer att utfalla på måndag. Därför är det så att säga en parentes kring den första paragrafen i Gaerclutsatserna och kring den paragraf som vi nyss diskuterade, om rådsslutsatser till Europeiska rådet. Det finns två skäl till detta. Det huvudsakliga är att det i dag pågår en utvärdering av i vilken utsträckning Ryssland till fullo har uppfyllt sina åtaganden, framför allt de som fanns i överenskommelsen den 8 september, som i sin tur baseras på överenskommelsen från den 12 augusti.

Franske utrikesministern Bernard Kouchner är i Tbilisi i dag. En försiktig prognos är att ryssarna har dragit sig tillbaka från skyddszonerna, men det har varit en del oklarheter i de olika dokumenten.

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Vi får lyssna på det franska ordförandeskapet. Det påverkar i någon utsträckning formuleringarna i Gaerclutsatserna. Självfallet påverkar det än mer slutsatserna i Europeiska rådets formulering och frågan om man nu ska inleda förhandlingar om det vi brukade kalla PCA-avtalet. Dessu-

tom kan nämnas att vi fäster viss vikt vid att man från rysk sida ska honorera de åtaganden man har, framför allt vad gäller OSSE-närvaron.

I Sydossetien fanns ju åtta militärobservatörer från OSSE. De försvann ut av säkerhetsskäl – det var OSSE:s eget beslut – när striderna inleddes. Därefter har det förekommit ett antal överenskommelser om att de ska kunna få komma in igen, men till dags dato har inte en enda av dem släppts in, trots upprepade försäkringar från rysk sida om att detta ska ordna sig. Chefen för OSSE-missionen var i Moskva i går för att föra nya förhandlingar. Det är möjligt att hon fortfarande är där i dag. Jag vet inget om resultatet av förhandlingarna, men det är klart att det är viktigt från vår utgångspunkt.

I detta sammanhang kan jag notera att det har nåtts en överenskommelse i FN om FN-”monitorerna” i Abchazien. Man gör en teknisk *rollover* av deras mandat till den 15 januari. De är alltså kvar i ytterligare en tid. De har dock en mycket begränsad möjlighet att övervaka de ryska trupperna, egentligen ingen möjlighet att göra det över huvud taget, för de nya ryska baserna byggs i allt väsentligt utanför den zon där FN-observatörerna har rätt att vara.

Anf. 37 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Vi vet ju att det finns en underliggande konflikt när det gäller Georgien. Det finns många frusna konflikter i de här områdena. Vi socialdemokrater tycker att det här är oerhört viktigt. Vi har talat med utrikesministern om detta tidigare. Nu undrar jag: Tänker regeringen ta upp frågan om frusna konflikter?

Anf. 38 KERSTIN LUNDGREN (c):

Jag läste i förslaget till resolution. Oaktat de samtal som i dag förs av det franska ordförandeskapet, inför mötet, ser det märkligt ut om man skulle komma till slutsatsen att det har skett en signifikant förbättring av implementeringen. Det skulle vara intressant att höra hur utrikesministern ser på hanteringen av ett icke-godkännande av Sydossetien eller Abchazien i någon form. Nu har vi ju fått en ny form av frusen konflikt i området, och det är viktigt att den betonas.

Jag har också läst och hört mediernas bevakning. Det verkar som att man från ordförandeskapets sida räknar med att utifrån tillbakadragandet från buffertzonerna kunna acceptera att det som ska göras är gjort. Med tanke på andra frusna konflikter i området skulle det vara förödande om detta skulle bli EU:s slutliga lösning på den här frusna konflikten.

Anf. 39 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Vad gäller frusna konflikter är det som vi från ömse sidor och från svensk sida generellt har sagt är att problemet med sådana konflikter är att de inte är frusna särskilt länge. De hettas upp relativt snabbt. I just detta fall blev vi mycket mer sannspådda än vi skulle ha önskat.

Detta har föranlett att vi har aktiverat oss vad gäller andra frusna konflikter, nota bene Transnistrien. Vi återkommer till den.

Det finns en Moldavientext som jag skulle vilja säga något om, även om den kommer att antas utan diskussion. Den ska ses i ljuset av Transnistrienkonflikten och EU:s och Sveriges intensifierade ansträngningar att försöka bidra till en lösning där.

Nagorno-Karabach är en än mer volatil konflikt. Det har tagits några initiativ; framför allt är det turkiska agerandet nu av betydande intresse. Turkiet har inlett en försiktig process av närmande till Armenien. Turkiet har ju bland annat frusit många av sina relationer till Armenien med hänsyn till den grundläggande sympati man har för den azeriska sidan i konflikten. Vi har uppmanat Turkiet att fortsätta med detta. Sedan pågår en förnyad aktivitet från framför allt amerikansk sida i den så kallade Minskgruppen, där också ryssarna är med. Det har visat sig vara lite problematiskt med dialogen kortsiktigt, men jag delar helt bedömningen i denna fråga.

När det gäller Abchazien och Sydossetien skulle jag naturligtvis ha sagt att vår inriktning är å ena sidan att inte erkänna dem. Georgiens territoriella integritet är viktig. Å andra sidan är vi medvetna om att förutsättningarna för att fundamentalt ändra på situationen kortsiktigt är synnerligen begränsade, för att uttrycka det försiktigt. Man får se detta i ett längre tidsperspektiv.

En del av överenskommelsen i Moskva den 8 september var att man skulle inleda samtal i Genève den 15 oktober. Nu föreligger det lite delade meningar om vad man ska inleda samtal om, *surprise, surprise*. I dokumentet från den 12 augusti står det i den franska versionen att man ska inleda samtal om säkerhet och stabilitet i Abchazien och Sydossetien, men ryssarna vill få det till att det ska vara samtal om säkerhet och stabilitet för Abchazien och Sydossetien.>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<, och det råder ingen tvekan om att den franska tolkningen av detta är rätt. Ryssarna har sedan försökt vrida det hela på sitt sätt.

Vi ska inte ha några överdrivna förväntningar på vad som ska komma ut av samtalen som börjar i Genève nästa vecka. De kommer att föras på teknisk nivå. Vi ska försöka koncentrera dem på olika typer av flyktingåtervändande och andra humanitära frågeställningar som tillträde till Abchazien och Sydossetien. I grunden handlar det om att försöka att undvika att konflikterna blir alltför frusna. Det måste finnas ett element av rörelse som vi sedan kan påverka under tidens gång, i förhoppning om att den politiska konstellationen på ett eller annat sätt ändrar sig, så att man vid en tidpunkt som inte förefaller särskilt närbelägen kan börja diskutera mer fundamentala frågeställningar om Abchazien och Sydossetien.

Detta borde jag ha nämnt. Jag borde också ha nämnt stödkonferensen för Georgien den 22 oktober i Bryssel.

Så kommer jag till frågan om återupptagande av förhandlingarna. Där föreligger något delade meningar när vi kommer fram till måndagen, skulle jag tro. Det återstår som sagt att se vad Bernard Kouchner säger. Här är det också det finstilta och inte bara den grova rubriken som betyder mycket för hur frågan kommer att utveckla sig.

Till det som vi har beslutat i EU-kretsen tidigare hör att man ska göra en *audit* av våra relationer till Ryssland i ljuset av denna konflikt. Det är inte en alldeles orimlig ståndpunkt att man ska avvakta resultatet av denna *audit* innan man går vidare, alldeles bortsett från att det är väldigt svårt att hävda att ryssarna till fullo har uppfyllt det de skulle när det gäller tillbakadragandet. I så fall återkommer vi till den frågan i samband med Gaercmötet den 10 november. Det Gaercmötet ligger fyra dagar före toppmötet mellan EU och Ryssland, som kommer att äga rum den 14 november.

Det skulle vara min prognos mot bakgrund av det jag hör från kollegerna. Det är ungefär där vi kommer att hamna. Men det återstår att se.

President Sarkozy har haft samtal med president Medvedev i Evian de senaste dagarna. Jag saknar information om innehållet i de samtalen. Men det kanske vi får under resans gång.

Anf. 40 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag tycker nog att det känns som om vi mest fick en kommentar om vissa frusna konflikter. Det jag frågade var ju om utrikesministern och den svenska regeringen kommer att lyfta fram frågan om den rent generella problematiken runt frusna konflikter. Det har väl ändå, vad jag förstår, börjat segla upp nu från bland annat en del länder på andra sidan Östersjön som vill ha lite stöd i de här frågorna.

Anf. 41 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Mycket konkret: Vi kan återkomma till det när vi kommer till Moldavienfrågan. Ambassadör Lyrvall har just återkommit från Moldavien för konkreta samtal i frågan. Vi är relativt aktiva. Vad han har haft för sig där vet knappt ens jag, eftersom han har anlänt så nyligen att han inte har hunnit återrapportera i detalj. Detta sker tillsammans med ett antal polchefer inklusive den konstellation som nämndes, som är mycket engagerad i de här frågorna.

Den aktivitet som vi har från svensk sida är dock koncentrerad till *den* frusna konflikten och Georgien – mindre Nagorno-Karabach av den enkla anledningen att vi där har den så kallade Minskgruppen. Vi har ett annat förhandlingsformat i det sammanhanget. Det följer vi lite mer på avstånd. Vi är rätt engagerade i Moldavien, Transnistrien, och sedan självfallet i Georgien. Men jag håller alldeles med om att frågan om frusna konflikter är synnerligen viktig.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Vi har säkert anledning att återkomma även i den här diskussionen, till exempel på tisdag. För dagen har vi att ta ställning till det vi har hört och läst. Jag sammanfattar med att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Moldavienfrågan, som det finns ett särskilt papper om, tar vi upp efter Uzbekistan.

Vi går vidare till punkt 3, Zimbabwe. Vi pratade om Zimbabwe också senast vi sågs. Den 12 september tackade jag tydligen för informationen. Vi hade väl inte riktigt något nytt att ta ställning till då. Men det har vi nu, för nu finns det utkast till slutsatser i den blå mappen.

Anf. 43 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru ordförande! Nu har vi något mer att ta ställning till efter det som har inträffat sedan vi träffades senast. Då visste vi inte så hemskt mycket om innehållet i överenskommelsen. När vi fick reda på innehållet i överenskommelsen kunde vi hålla vår entusiasm betydligt begränsad. Men vad gör man? Man välkomnar den i alla fall, för det var deras överenskommelse. Jag kommer inte exakt ihåg hur orden föll men vi var relativt

positiva trots att det fanns rätt betydande reservationer inför om detta skulle fungera eller inte.

Sedan dess kan vi konstatera att det inte har inträffat någonting. Implementeringsförhandlingarna har kört fast helt och hållet. Det är det som återspeglas i den här texten.

Texten är väl inte så hemskt kontroversiell. Det vi har varit angelägna om från svensk sida är att också få in Afrikanska unionen och FN. Det är Sadc och Thabo Mbeki som svarar för medlingsförsöken. Vi har funnit det angeläget att man också ska markera att de medlingsförsöken kan breddas. Dessutom säger vi längre ned i texten att om man lyckas med detta är vi beredda att hjälpa till på olika sätt för att få överenskommelsen att fungera.

Även detta är en rörlig materia. Det pågår samtal, och det sägs mig att det inte kan uteslutas alldeles att situationen kommer att vara något annorlunda när vi träffas på måndag. I så fall får vi återkomma om det. Jag ser ingenting som är påtagligt kontroversiellt i dessa slutsatser.

Anf. 44 SONIA KARLSSON (s):

Fru ordförande! Jag vill mer understryka att det ändå är positivt att man ska öka det humanitära stödet hur det än går. Jag läste i går att inflationen i Zimbabwe sedan i juni, då den var 11 miljoner procent, nu skulle ha ökat till 231 miljoner procent. Det går inte ens att relatera till. Jag vill bara understryka att det humanitära stödet säkert är mycket behövligt.

Anf. 45 HANS LINDE (v):

Fru ordförande! Vi har diskuterat den här frågan ganska många gånger både i nämnd och i utskott. En fråga som alltid har stått på dagordningen är ju om Sverige och EU har haft beredskap för ett eventuellt framtida regimskifte i Zimbabwe. De svar vi alltid har fått från regeringens representanter har varit att det finns en sådan beredskap. När vi har diskuterat det tidigare i både utskott och nämnd tror jag att vi hela tiden har förutsatt att det skulle bli ett väldigt tydligt regimskifte. Från en dag till en annan skulle man gå från diktatur under Mugabe till demokrati med Tsvangirai.

Nu ser det ut som om den här övergången blir betydligt mer komplicerad och utdragen än så. Då blir det betydligt mycket svårare att veta hur man ska hantera sanktionen å ena sidan och biståndet å den andra. När ska man börja lätta på sanktionen och släppa på biståndet? Vare sig man gör det för tidigt eller för sent kan det ha negativa konsekvenser för utvecklingen.

Regeringens ståndpunkt här är väl, om jag ska vara diplomatisk, ganska otydlig. Man talar om att den zimbabwiska regeringen på ett trovärdigt sätt leder landet i önskad riktning. Vad betyder det egentligen? Vad är det för kriterier man sätter upp för att från svensk sida kunna tänka sig att börja lätta på sanktionerna och börja vrida på biståndskranarna?

Jag undrar också över att man i rådsslutsatserna pratar om makroekonomiska reformer. Jag tror att det finns en total enighet om att det finns behov av makroekonomiska reformer. Vi har valutafrågor och inflation. Vad inkluderar man i de makroekonomiska reformerna i ett större per-

2008/09:4

10 oktober

Anf. 46 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag vill bara bekräfta att den information som har nått mig också var att inflationstakten i går var 231 miljoner procent. Jag har ingen dags-siffra, men den är sannolikt högre. Det här visar hur fullständigt bisarrt läget är. För dem som är mer intresserade av detta rekommenderar jag en rapport som UNDP kom ut med för tio dagar sedan som beskriver den ekonomiska utvecklingen icke bara i en situationsbild utan hur det här har kommit att utvecklas under de senaste tio åren. Tragedin har successivt blivit allt djupare.

I övrigt är det väl bara att konstatera och hålla med om att det inte är alldeles lätt att ha en helt entydig inställning till hur man ska agera. Vi får värdera situationen som den uppkommer och se vad vi ska göra.

Vi försöker från svensk sida självfallet att öka beredskapen, som det så vackert heter, för det som kan inträffa. Biståndsministern hade på svenskt initiativ ett stort möte i New York i samband med FN:s general-församling med de olika länder som är mest engagerade i Zimbabwefrågan och internationella institutioner för att öka den gemensamma beredskapen för att kunna hantera olika situationer som de uppkommer. Kalla det gärna otydlighet, men jag tror att det är svårt att ha någon alldeles förutbestämd mening om exakt vad vi ska göra. Vi får bygga upp beredskap, och sedan får vi hoppas att den beredskapen kan användas i de olika lägen som uppkommer.

Makroekonomiska reformer är vi relativt överens om behövs. Inflation-bekämpning är rätt viktigt i det sammanhanget, får man väl säga. Men det handlar om att i största allmänhet få den zimbabwiska ekonomin på fötter, inte minst jordbrukssektorn. Hur man ska behandla äganderätts-frågorna där undandrar sig min bedömning för dagen. Det är klart att äganderättsfrågor är rätt fundamentala för att man ska få en ekonomi att fungera, för att man ska få fram investeringar, icke minst från både större och mindre bönder för att få i gång den livsmedelssektor som traditionellt har varit väldigt viktig i den zimbabwiska ekonomin.

Vi har i den här texten inte haft någon anledning att mer i detalj gå in på de makroekonomiska reformerna. Men jag kan försäkra att det bedrivs ett förberedande arbete och en dialog mellan Sverige och andra länder. Sverige är ju, det kanske jag har sagt tidigare, genom slumpens omständigheter eller genom svensk skicklighet – det vet jag inte – det land som har ett ansvar för att samordna biståndsinsatser vad gäller Zimbabwe. De har varit relativt begränsade till humanitära insatser just nu, men det kan ju inträffa ett skede då detta blir en mycket mer central politisk uppgift. Det är därför vi har en hel del förberedelseverksamhet.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Vi kan sammanfattningsvis konstatera att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt även i detta ärende.

Punkt 4, Vitryssland. Här förväntas diskussion och beslut. Även den frågan var uppe i EU-nämnden den 12 september, då som A-punkt och utan diskussion, framför allt därför att valet ännu inte hade ägt rum. Det

Anf. 48 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru ordförande! Det här är delvis känd materia, även om det är en ny situation. Vi har ju haft de här begränsningarna på Vitryssland under relativt lång tid – viseringsförbud för 37 personer. Det är dessutom ekonomiska frysningar av olika slag.

Vad är det som har inträffat i Vitryssland under de senaste sex månaderna eller någonting sådant? Det internationella trycket i förening med den internationella situationen i övrigt har lett till en början till rörelse i Vitryssland. Jag säger början till rörelse för att inte göra det mer än det faktiskt är.

Det som genom olika typer av dialoginsatser lyckades för kanske två månader sedan var att de släppte de sista av de fångar som vi betraktar som politiska fångar. Det var ett väldigt viktigt krav, och det gjorde de faktiskt. Då var vi inne i en situation där vi diskuterade: Om ni gör det så ska vi lätta på begränsningarna på ett eller annat sätt.

Det andra steget som de faktiskt genomförde var att de tillät valobservation, inte bara från tillfälliga observatörer, parlamentariker, som flög in – det är viktigt i och för sig – utan också Odihrs övervakning under längre tid. Det var ännu viktigare, tyckte jag. Det var viktigt icke minst i ljuset av kontrasten med Ryssland där detta inte hade varit möjligt. Det som inte hade varit möjligt i Ryssland vad gäller övervakning kom att bli möjligt i Vitryssland.

Det hade det goda med sig från vår utgångspunkt att det gav möjligheten att konstatera att det val som hölls den 28 var ungefär lika uselt som alla tidigare val, åtminstone när det gäller genomförandet av själva valet. Man kan diskutera att där var vissa förbättringar vad gäller oppositionens möjlighet att verka. De var begränsade, men de var förbättrade. Tillgången till medier var usel, men något mindre usel. Men när det gäller genomförandet av själva valet får man nog konstatera att det var ungefärligen lika uselt som tidigare. Men bara det att vi hade möjlighet att fullt ut observera, dokumentera och rapportera om uselheten får i denna värld betecknas som åtminstone ett litet framsteg.

Det har dessutom varit olika typer av dialogkontakter med de vitryska myndigheterna. Det ska delvis ses i ljuset av Georgienkonflikten och det mycket intensiva tryck som Minsk är utsatt för när det gäller att erkänna Sydossetien och Abchazien. Det har de ännu inte gjort. I bakgrunden ligger självfallet att Ryssland kontrollerar hela energitillförseln till Vitryssland genom gasen.

Mot denna bakgrund och att vi vill intensifiera den politiska dialogen, vilket inte minst våra baltiska vänner i grannländerna är mycket angelägna om – de följer detta närmare än vi gör – diskuterar vi nu en viss suspendering under sex månader av viseringsförbudet. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Vi anser alltså i princip att vi ska fortsätta försiktigt steg för steg med Vitryssland och se hur långt vi kan föra detta. Vi ska inte gå för snabbt fram och vi får inte hamna i en situation där det verkar som om vi bortser från den uselhet som faktiskt utmärkte det här valet. Samtidigt ska vi

honorera att de politiska fångarna är släppta och att vi fick komma in och observera uselheten. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<
>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Anf. 49 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Tack för redogörelsen. Vi socialdemokrater är naturligtvis glada för att de politiska fångarna släpptes före valet. Ryssland har tagit positiva steg. Det betyder också att USA lyfte delar av sina sanktioner. Vi tycker nog att EU borde ha reagerat likadant före valdagen. Det hade naturligtvis varit det bästa. Eftersom valdagen blev en besvikelse hade det varit bra om det hade skett före. Då hade vi sluppit att komma tillbaka till straff igen.

Vi tycker dock att utrikesministern för en riktig politik i frågan. Vi förstår att det är besvärliga diskussioner i EU. Därför är vi för en gångs skull beredda att ge utrikesministern ett brett mandat vad gäller att minska sanktionerna.

Anf. 50 MAX ANDERSSON (mp):

Fru ordförande! Det verkar som om regeringen är på rätt linje i frågan. Jag undrar om EU i stället för att lätta på sanktionerna i fråga om visumrestriktionerna för den politiska eliten kan tänka sig att lätta på de tuffa visumreglerna som gäller för det vitryska folket. Det kan vara ett alternativ. Det är svårt för dem att resa in i EU.

Anf. 51 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Svaret på den frågan är i allt väsentligt ja, men det är lättare sagt än gjort. Vi diskuterar den svenska linjen i största allmänhet, och vår linje vad gäller Vitryssland ska vara den linje som jag normalt tror på när det gäller att påverka sådana regimer, det vill säga att bredda kontaktytan gentemot samhället. Det kan vara individer, företag, handel. Vi tror på den långsiktigt goda effekten av detta.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<Vi ska inte glömma att Minsk ligger nära Vilnius. Med hårda visumregler är det svårt att göra det de tidigare kunde göra, det vill säga åka från Minsk till Vilnius och se vad ett annat ekonomiskt och politiskt system faktiskt innebär i form av shoppingmöjligheter – det enkla – eller politisk frihet. Vi är för att man ska gå så snabbt fram som det går i detta.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Anf. 52 INGVAR SVENSSON (kd):

Fru ordförande! Det är fint att det finns någon ljusglimt i mörkret. Jag har en kort uppmaning till utrikesministern att vara restriktiv när det gäller att häva restriktionerna.

Anf. 53 ÅSA LINDESTAM (s):

Jag håller med om vad vice ordföranden har sagt, men jag vill göra ett förtydligande angående valet. Jag uppfattar ändå att utrikesministerns tal

om valets uselhet egentligen inte handlar om det val som gjordes den dagen. Kritiken gällde förtidsröstningen. Den låg på 30 procent i landet. Vi får fundera på varför det är så. Beror det på att det finns möjlighet till valfusk eller om det är möjligheten för männen att sköta skörden för att överleva? Det finns många saker att titta på som inte är så enkla för oss att se.

Jag har funderat mycket över om det som sker inför mina ögon verkligen händer eller om jag har en ryggsäck med mig som gör att jag blir påverkad av det jag vet innan att jag förväntar mig att se saker. Det är en fara.

Vad som också var svårt var sammanräkningen av rösterna. Vi måste fundera över hur vi kan hjälpa landet att bli bättre i sitt eget kritiska tänkande. Det är en lång process. Det är ingenting som görs på några år. Det kommer kanske att ta generationer.

Anf. 54 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag blir lite fundersam när kd:s linje är att vara restriktiv. Det var inte det jag gav ett öppet och brett mandat till utan tvärtom att belöna det positiva som händer, även om försiktiga steg ska tas. Här blir det spännande att höra ordförandens sammanfattning.

Anf. 55 Utrikesminister CARL BILDT (m):

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

När vi nu har kommit in i någon dialog ska vi A, fortsätta den, B, inte ha alltför överdrivna förväntningar, C, stå fast vid de krav vi har vad gäller utvecklingen i Vitryssland.

Man ska vara medveten om att om man inte fortsätter dialogen, och om man inte är beredd att ta steg när de tar steg, när man förmodligen ingenstans alls. Huruvida man ska vara bred eller restriktiv i mandatet är jag gärna bäggedera. Man måste vara bred i den meningen att det allra viktigaste i sammanhanget är att unionen uppträder enigt. Är vi inte eniga kan vi bortse från allt. Då åstadkommer vi absolut ingenting. Det är bara enigheten i Europeiska unionen som kan åstadkomma någonting i en situation som denna. Det innebär med naturnödvändighet att det ibland blir lite kompromissande. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<Det innebär att om vi ska få den mer effektiva politik som vi tror har vissa förutsättningar får vi söka medverka till någon typ av kompromiss.

Jag indikerade vad jag tror från vår utgångspunkt skulle vara bra. Det innebär att man släpper på en hel del av detta, det vill säga sex månaders suspendering, om man ska vara tekniskt korrekt, sedan ska man återkomma och titta på dem efter sex månader. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< Om detta skulle bli Europeiska unionens politik tror jag att åtminstone jag har anledning att vara nöjd. Men jag kan inte garantera att det är där man hamnar i ett sådant läge. Det är i alla fall den linjen, om ordföranden ska ha en vag linje att stödja, som vi avser att försöka driva.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Nu ska jag ge mig på att försöka sammanfatta detta. Vag och vag, det är väl att ta i.

Vi ska göra två saker i nämnden. Den ena är att försöka ta reda på vad regeringen tycker. Det tycker jag har framgått. Den andra är att försöka ta reda på och förhålla oss till hur regeringen avser att agera i rådet. Det tycker jag också har framgått. I det senare avseendet finns det anledning att vara öppen av de skäl utrikesministern anger och eftersom förhandlingar pågår i den frågan. Därför föreslår jag att vi fattar ett förhandlingsuppläggsbeslut, det vill säga jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga – utan avvikande meningar. Skulle det återkomma något i skarpare form som kräver samråd utväxlar vi, som vi brukar, skrifter om det och hörns igen.

Vi går vidare till punkt 5, Uzbekistan. Där finns också utkast till slutsatser i den blå mappen. Den frågan har också varit i EU-nämnden förut, men det var ett tag sedan, närmare bestämt den 25 april då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt.

Anf. 57 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru ordförande! Det var detta ärende, som jag antydde, som är av något motsvarande karaktär.

Här är vi i den situationen att om vi inte uppnår enighet på måndag faller alla restriktioner gentemot Uzbekistan. Det är bara för att klargöra utgångspunkten vi befinner oss i.

Det här är en fråga där vi har varit relativt engagerade och som har varit mycket kontroversiell i EU-kretsen. Det har funnits de som har velat gå snabbt fram med normaliseringen gentemot Uzbekistan medan vi har varit återhållande. Senast som detta var föremål för större diskussion satt jag inför denna nämnd och trodde att det skulle bli en något annan linje än vad det sedan kom att bli eftersom vi var mer framgångsrika i vår argumentation på sammanträdet och uppnådde därmed en bättre linje. Det är väl under ett år som detta har verkat. Men vi visste att vi förr eller senare skulle komma till den konkreta punkten.

Den linje som vi nu sannolikt kommer att hamna på är att viseringsrestriktionerna slopas medan vapenembargot kvarstår. Vi har varit angelägna om att arbeta på ett sådant sätt att vi i alla fall får kvar något, det vill säga vapenembargot. Uppnår vi ingen enighet om slutsatsen hamnar vi i en situation att även vapenembargot försvinner. Det är inte sannolikt att det säljs så förfärligt mycket till Uzbekistan i alla fall, men vi ska inte underskatta symboliken som ligger i den typen av restriktioner.

Det framgår av utkasterna till slutsatser att det går att tala om vissa framsteg vad gäller situationen i Uzbekistan. Jag ska inte försöka att framställa dem som större än vad de faktiskt är. Det som står i slutsatserna är väl i allt väsentligt sant, men de sker mot bakgrund av en allmän uselhet vad gäller situationen i landet. Det ska man vara medveten om. Det står också att vi är *seriously concerned about the situation of human rights in some domains in Uzbekistan* och att vi *urge the authorities to implement the international obligations fully in that particular regard*.

Man skulle alltså hamna i situationen att för att bibehålla vapenrestriktionerna kommer reserestriktionerna att hävas, det vill säga de som vi tidigare lyckats bibehålla under ett antal år. Det har att göra med händelserna i Andizjan 2005, det vill säga för tre år sedan.

Anf. 58 HANS LINDE (v):

Fru ordförande! Det är oerhört angeläget att vapenembargot kvarstår. Det är positivt att regeringen kommer att driva den linjen.

Jag har några frågor om hävandet av viseringsrestriktionerna. Det var före min tid i nämnden, men om jag minns rätt handlade det om åtta regeringsföreträdare som själva hade direkta kopplingar till massakern. Det är möjligt att jag minns fel när det gäller antalet. Som jag förstod det kopplades viseringsrestriktionerna till krav på att tillåta en oberoende undersökande kommission när det gällde händelserna i Andizjan. Vad jag har förstått har Uzbekistan inte tillgodosett kravet. Ändå väljer man att häva reserestriktionen. Det ger en märklig signal till Uzbekistan att först sätta villkor och ställa krav och sedan efter tre år backa från kraven av olika anledningar. Det skulle vara intressant att höra hur man diskuterar frågorna.

När jag läser rådsslutsatserna ser jag att ingenstans nämns massakern i Andizjan. Jag upplever att EU har fullständigt backat på alla de krav som ställdes runt massakern 2005. Det handlar trots allt om 187, troligtvis civila, oskyldiga människor som massakrerades. Tre år senare har man släppt det och låtit det passera in i historiens skuggor. Det är oerhört olyckligt.

Jag kan förstå att frågan om viseringar riskerar slå undan benen på alla sanktioner, men kommer man att på något sätt verka för att i rådsslutsatserna föra upp frågan om Andizjan så att den inte helt glöms bort i sammanhanget?

Anf. 59 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag tror att det var åtta eller tio eller något liknande. Men beskrivningen är alldeles riktig. Detta var knutet till händelserna i Andizjan, och det var krav på en internationell undersökningskommission. Jag tror att amerikanerna var ännu mer envetna när det gällde det kravet. Det kravet gick de inte med på över huvud taget. Det är alldeles korrekt i den delen. Däremot gick de med på en dialog om vad som inträffade i Andizjan. En sådan dialog har också ägt rum. Det var i och för sig ett tag sedan som jag läste dessa papper. Huruvida den dialogen kastade så mycket ljus över det faktiska händelseförloppet kan man väl ha, misstänker jag, mycket starkt delade meningar om. Men vi fick i alla fall in myndigheterna i Uzbekistan i en dialog om vad som faktiskt inträffade.

I sådana här situationer kan vi inte vrida historien tillbaka. Det som har inträffat – de omkring 187 som dog – har inträffat. Det som man kan göra är att på olika sätt visa myndigheterna i det här fallet, de ansvariga, att om man gör sådana här saker får man betala ett internationellt pris för det. Vi har tvingat in dem i en dialog, och vi har satt dem i frysboxen under tre år rätt rejält. De har fått finna sig i att deras situation har diskuterats av alla europeiska utrikesministrar relativt kontinuerligt under en treårsperiod, och vi kommer fortsatt att ligga kvar med restriktioner i fråga om vapenexporten.

Detta innebär inte att frågan är glömd helt och hållet, men det innebär att de har fått betala ett internationellt pris för det som de gjorde i Andizjan. >>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<Då har vi fått inrikta oss på att få någonting som fortfarande ligger kvar vad gäller Uzbe-

kistan så att vi inte alldeles glömmer varje del av detta. Vapenrestriktionerna ligger fortfarande kvar, och de är relaterade till händelserna i Andizjan.

Sedan får vi fortsätta i sedvanlig ordning att försöka påverka situationen när det gäller mänskliga rättigheter i Uzbekistan.

Låt mig göra en utveckling. Det brukar jag göra i alla fall. Vi har från Europeiska unionens sida gett oss in i en lite fördjupad dialog med de centralasiatiska länderna. Vi hade ett mellan EU:s utrikesministrar och de centralasiatiska utrikesministrarna i Paris för omkring två veckor sedan. Där var MR-frågorna inte explicit på dagordningen, utan där valde vi att diskutera andra frågeställningar. Det var narkotikafrågor, där vi har ett gemensamt intresse av att bekämpa smugglingen som sker från Afghanistan genom Centralasien till oss. Sverige var ledande i diskussionen. Det var också energifrågeställningar där vi har ett gemensamt intresse. Det var också frågor om vattenförsörjningen där borta som är synnerligen akut. Det var även ett antal andra frågor som var föremål för diskussion.

Detta skapade också förutsättningar för att vi skulle föra en bättre informell dialog med de centralasiatiska utrikesministrarna i olika mer aktuella frågeställningar. Jag uppfattade faktiskt den dialogen med Centralasien som värdefull. Jag säger inte detta för att nu skapa bilden av att jag tror att detta kommer att leda till omedelbara genombrott för demokrati och mänskliga rättigheter i Centralasien. Det tror jag inte. Men vi kanske har skapat ytterligare något litet försiktigt verktyg för att vi långsiktigt ska kunna verka i den riktningen. Måhända är det så.

Anf. 60 HANS LINDE (v):

Jag tackar för detta. I stort delar jag utrikesministerns uppfattning här, och jag kommer inte att anmäla någon avvikande mening på denna punkt. Men jag har en konkret fråga. Kommer man på något sätt att lyfta fram frågan om Andizjan när det gäller rådsslutsatserna? Jag tycker att det skulle vara positivt om man hade någon som helst referens till detta för att just kunna visa att världssamfundets minne sträcker sig längre än tre år och att detta faktiskt är någonting som finns kvar i dialogen och inte helt förts bort från dagordningen.

Anf. 61 Utrikesminister CARL BILDT (m):

I formell mening ligger detta kvar i den text där vi går in i detaljerna för vapenembargot. Där står det. Där hänvisas till händelserna i Andizjan i maj 2005. Det är inte så mycket men alltid något.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Jag tror inte att vi har den.

Anf. 63 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Den finns i den gemensamma ståndpunkten om vapenembargot.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Texten i mappen hänvisar till den, men vi har inte den på bordet nu.

Anf. 65 Utrikesminister CARL BILDT (m):
Vi kan se till att ni får den.

2008/09:4
10 oktober

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:
Det kan vi ordna.

Anf. 67 HANS LINDE (v):
Jag litar på utrikesministerns ord där.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar för denna information, och vi ska fatta beslut. Jag finner sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

I anslutning till mötet lär det vara samarbetsråd EU–Marocko. Är det någonting som utrikesministern vill säga om det? Det måste han inte, och det är inte något som kräver samråd i nämnden. Då bockar vi av den.

Vill ni fråga om Marocko eller om någonting annat?

Anf. 69 Utrikesminister CARL BILDT (m):
Nej, de talar om Västsahara.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:
Då tar vi Marocko.

Anf. 71 HANS LINDE (v):
Det verkar som om utrikesministern redan vet vad jag kommer att fråga om, nämligen om Västsahara. Det skulle vara intressant att höra hur man har lyft fram frågan om Västsahara under dessa förhandlingar.

Anf. 72 MAX ANDERSSON (mp):
Jag har samma fråga.

Anf. 73 Utrikesminister CARL BILDT (m):
Det har man väl gjort på ett eller annat sätt. Det finns en fyrtiosidig text där Västsaharafrågan återkommer som punkt 24 på s. 10. Jag hade nyligen ett möte med den marockanske utrikesministern där vi diskuterade saken. Det ligger lite utanför detta. Vi konstaterade att vi har något olika meningar om detta men att vi har ett starkt stöd för förhandlingsprocessen och att försöka åstadkomma en lösning på ett eller annat sätt. Det måste vara en förhandlingslösning på ett eller annat sätt. Men vi har inte haft några invändningar mot en närmare relation mellan Marocko och Europeiska unionen. Tvärtom tror jag att en sådan kan bidra till att skapa det klimat som måhända kan leda fram till en förhandlingslösning. Detta sagt med det tillägget att den senaste förhandlingsomgången inte förde frågan framåt över huvud taget. Men ytterligare förhandlingsomgångar kommer att ske.

Anf. 74 HANS LINDE (v):
Jag tackar för svaret, även om jag inte tycker att det är helt betryggande att utrikesministern säger att man väl har gjort detta på ett eller

annat sätt. Jag hade hoppats att Sverige skulle ha en högre ambition i dessa förhandlingar och kanske följa dem mer närgående än så.

Det finns kopplingar mellan detta och det fiskeriavtal som Sverige motsatte sig. Jag skulle vilja fråga hur detta avtal är formulerat. Inkluderar det även andra västsahariska faror, till exempel fosfater, så att det skulle inkluderas i detta avtal på ett sätt som skulle göra att det skulle stå i strid mot folkrätten på samma sätt som fiskeriavtalet en gång i tiden gjorde?

Anf. 75 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru ordförande! Jag vet inte, men jag utgår från att om så hade varit fallet hade jag blivit uppmärksam på detta eftersom den svenska ståndpunkten är relativt tydlig. Det är inte jag personligen som har fört förhandlingarna, men det brukar tillgå så att om det är någonting som leder in på den typen av frågeställningar uppmärksammas jag på det, och det har inte skett.

Men jag noterar att de ståndpunkter som Europeiska unionen har vad gäller Västsaharakonflikten förekommer i texten. Det är en svår och komplicerad konflikt där vi nu har fått i gång en förhandlingsprocess. Det finns inte några omedelbara förutsättningar för att den ska leda till någon omedelbar framgång. Men det är i alla fall positivt att vi har en förhandlingsprocess, och vi ska försöka utnyttja kontakter med bägge parter för att göra det lilla vi kan för att kanske föra den framåt. Den har också många samband med de allmänna relationerna mellan Marocko och Algeriet i detta sammanhang. I och med att Europeiska unionen nu har aktiverat sin allmänna politik vad gäller regionalt samarbete i området, den så kallade Medelhavsunionen, tror vi att det möjligen kan ha en positiv långsiktig inverkan också på denna konflikt.

Anf. 76 ORDFÖRANDE:

Därmed tackar vi för informationen i fråga om samarbetsrådet EU–Marocko. Kvar på rådsagendan står godkännande av A-punktlistan. Det finns en preliminär lista och lite till utlagt. Där kan jag särskilt nämna frågan om Moldavien som det finns ett eget papper om, nämligen just utkast till slutsatser om Republiken Moldavien.

Om utrikesministern särskilt vill kommentera just frågan om Moldavien är han välkommen att göra det. Han antydde att han ville det, men han måste inte göra det.

Anf. 77 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det sades till mig att Rumänien har någon synpunkt, och då är det möjligt att det fortfarande är en B-punkt.

Ja, jag skulle vilja säga något. Det anknyter till det som Susanne Eberstein tog upp tidigare om den frusna konflikten i Transnistrien.

Det är inga större problem med denna text. Jag vet inte riktigt vad den rumänska ståndpunkten är.

Rumänerna vill att den tas upp så att den blir omnämnd på minister-nivå också. Det är en ståndpunkt som jag brukar ha sympati för. Det föreligger tydligen inga stora och delade meningar i sak.

I övrigt har Björn Lyrvall varit där, och han kan säga någonting om situationen vad gäller den frusna konflikten och förhandlingarna där. Jag

Anf. 78 Utrikesrådet BJÖRN LYRVALL:

Fru ordförande! Jag ska vara kortfattad! Först vad gäller slutsatserna kan man bara konstatera att det från gårdagens diskussion i Coreper finns ytterligare förslag till revideringar från fransk sida som inte har godkänts av hela medlemskretsen. Man kanske återkommer till texten på måndag i någon ny form. Jag har inte fått något nytt utkast från ordförandeskapet.

Vi gjorde ett besök tillsammans med det inkommande tjeckiska ordförandeskapets polchef och den litauiske polchefen. Det var även brittisk medverkan i Moldavien under de senaste två dagarna. Det var besök och samtal på högsta nivå – president Voronin och nedåt. Det gällde även den transnistrisk sidan med den så kallade utrikesministern där.

För att kommentera situationen i stort ser man just nu i Chisinau i Moldavien förstås fortsatt med viss oro på utvecklingen i Georgien och är rädd för den effekt som utvecklingen och det ryska agerandet där kan komma att få på situationen i Transnistrien. Man är väldigt angelägen om internationella kontakter och om besök från EU. Den franske Europaministern Jouyet var på besök i Moldavien dagen innan vi kom dit och uttryckte stöd för Moldaviens EU-integrationsprocess. Detsamma kunde vi göra.

Överlag vad gällde förväntningarna från moldavisk sida på EU i detta skede var man i första hand väldigt angelägen om att vi skulle fortsätta att bereda vägen för en möjlig EU-integration för Moldavien. Man menade att det skulle stabilisera situationen i Moldavien i dess helhet. Men inte minst skulle det fungera som en ordentlig dragkraft på transnistrierna. Det skulle förmå transnistrierna att orientera sig mot Chisinau bort från Moskva. Det skulle förstärka den situation som vi redan ser vad gäller affärsverksamheten i Transnistrien som mer och mer orienteras mot EU via Chisinau. Därför var man utomordentligt tacksam från moldavisk sida för de initiativ som har tagits av bland andra Sverige och Polen när det gäller det så kallade *eastern partnership*, det östra partnerskapet, som bereder väg och möjligheter för ett mer fördjupat samarbete mellan EU och Moldavien.

Dessutom bad man oss att verka för att det nya mandat som ska föras fram från kommissionens sida när det gäller nytt avtal mellan EU och Moldavien ska påskyndas. Det är den frågan som rumänerna också vill ska tas upp och ha förstärkta skrivningar om i rådsslutsatserna till på måndag. Vi får se hur långt det går att komma i det avseendet. Men det är i grunden ett bra förslag som kommer från Rumäniens sida i det avseendet.

Dessutom var man från moldavisk sida väldigt angelägen om att EU skulle fortsätta med sitt stöd genom Eubam, den mission som finns på gränsen mellan Ukraina och Moldavien i Transnistrien, för att försöka få bukt med smugglingsverksamheten däremellan.

Den har varit väldigt framgångsrik och är ett bidrag från EU:s sida som Sverige har varit med och tagit initiativ till för några år sedan och som vi fortsätter att stödja. Vidare finns andra EU-åtgärder i form av särskilda handlingspreferenser och annat som Moldavien vill lyfta fram.

När det gäller den mer omedelbara konfliktregleringen är det något av stiltje för dagen. Det är det intryck man får när man talar med såväl som transnistrisk som moldaviska företrädare, men president Voronin är i dag i Bisjkek på OSSE-toppmötet för att bland annat träffa president Medvedev. Efter detta är det möjligt att det kommer att bli ett bilateralt möte mellan de två ledarna i området, Voronin och Smirnov. Det kan i sin tur ge en viss rörelse mot ett slags förhandlingsprocess som då ska ske inom ramen för det så kallade 5 + 2-formatet, det vill säga den OSSE-administrerade förhandlingen som har legat i träda under rätt lång tid vid det här laget. Där ingår parterna Transnistrien, Georgien, Chisinau och Tiraspol, men också Ryssland, Ukraina, OSSE och även USA och EU som observatörer.

Det kan hända att vi efter dessa möten bilateralt kommer vidare mot ett 5 + 2-möte under hösten, kanske i samband med toppmötet i OSSE i Helsingfors i början av december.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Vi kan nu fatta beslut vad gäller A-punktslistan givet det vi har hört och läst i dag. Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i dessa ärenden.

Sedan är detta, precis som utrikesministern sade och som vi också har nämnt förut, som alltid rörliga mål. Om det händer något nytt under helgen eller på måndag som kräver samråd återkommer vi om det, precis som vi brukar. I just detta fall ses vi också på tisdag inför toppmötet.

Så är det med utrikesministermötet. Därmed är det såvitt jag vet klart med utrikesministern med medarbetare för i dag, om det inte är något annat utrikesministern vill ta upp med oss. Nej.

Vi tackar utrikesministern med medarbetare för i dag och önskar en trevlig helg och lycka till på rådet. Vi hörs igen på måndag om vi måste.

Innehållsförteckning

2008/09:4

10 oktober

2 § Allmänna frågor och yttre förbindelser	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 ULF HOLM (mp)	1
Anf. 3 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	1
Anf. 4 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 5 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 7 SONIA KARLSSON (s)	4
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 9 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	4
Anf. 10 SONIA KARLSSON (s)	5
Anf. 11 CARINA OHLSSON (s)	6
Anf. 12 CHRISTINA AXELSSON (s)	6
Anf. 13 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	6
Anf. 14 CHRISTINA AXELSSON (s)	8
Anf. 15 ULF HOLM (mp)	8
Anf. 16 CARL B HAMILTON (fp)	9
Anf. 17 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	9
Anf. 18 KERSTIN LUNDGREN (c)	11
Anf. 19 BJÖRN HAMILTON (m)	11
Anf. 20 ULF HOLM (mp)	12
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 22 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	12
Anf. 23 ULF HOLM (mp)	13
Anf. 24 HANS LINDE (v)	13
Anf. 25 CHRISTINA AXELSSON (s)	14
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 27 ULF HOLM (mp)	14
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 29 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	14
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 31 Utrikesminister CARL BILDT (m)	15
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 33 ÅSA LINDESTAM (s)	16
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 35 Utrikesminister CARL BILDT (m)	17
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 37 Utrikesminister CARL BILDT (m)	17
Anf. 38 SUSANNE EBERSTEIN (s)	19
Anf. 39 KERSTIN LUNDGREN (c)	19
Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (m)	19
Anf. 41 SUSANNE EBERSTEIN (s)	21
Anf. 42 Utrikesminister CARL BILDT (m)	21
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	21
Anf. 44 Utrikesminister CARL BILDT (m)	21
Anf. 45 SONIA KARLSSON (s)	22
Anf. 46 HANS LINDE (v)	22
Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (m)	22
Anf. 48 ORDFÖRANDEN	23

Anf. 49	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	23
Anf. 50	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	25
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 52	MAX ANDERSSON (mp).....	25
Anf. 53	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	25
Anf. 54	INGVAR SVENSSON (kd).....	26
Anf. 55	ÅSA LINDESTAM (s)	26
Anf. 56	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	26
Anf. 57	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	27
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 59	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	28
Anf. 60	HANS LINDE (v).....	28
Anf. 61	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	29
Anf. 62	HANS LINDE (v).....	30
Anf. 63	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	30
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 65	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	30
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 67	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	30
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 69	HANS LINDE (v).....	30
Anf. 70	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	31
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 72	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	31
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 74	HANS LINDE (v).....	31
Anf. 75	MAX ANDERSSON (mp).....	31
Anf. 76	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	31
Anf. 77	HANS LINDE (v).....	31
Anf. 78	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	32
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 80	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	32
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 82	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	32
Anf. 83	Utrikesrådet BJÖRN LYRVALL.....	33
Anf. 84	ORDFÖRANDEN	34